

Briselē, 2022. gada 14. oktobrī
(OR. en)

13586/22

LIMITE

JUR 648
AG 127
INST 376
PE 122

JURIDISKĀ DIENESTA ATZINUMS ¹

Sūtītājs: Juridiskais dienests

Temats: Vēlēšanu akta priekšlikums - saderība ar Līgumiem

I. IEVADS

1. Vispārējo lietu darba grupa 2022. gada 1. jūnija un 15. jūlija sanāksmēs izskatīja Eiropas Parlamenta priekšlikumu Padomes Regulai par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās, ko Eiropas Parlaments (EP) pieņēma 2022. gada 3. maijā ² (EP priekšlikums), un lūdza Padomes Juridisko dienestu (PJD) pārbaudīt minētā priekšlikuma saderību ar Līgumiem.

¹ Šajā dokumentā iekļauti juridiski atzinumi, kas ir aizsargāti saskaņā ar 4. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem un kurus Eiropas Savienības Padome nav publicējusi. Padome patur visas likumīgās tiesības attiecībā uz jebkuru neatļautu publikāciju.

² Priekšlikums Padomes Regulai par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās, ar ko atceļ Padomes Lēmumu 76/787/EOTK, *Euratom* un šim lēmumam pielikumā pievienoto Aktu par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās (dokuments 9333/22).

2. Atbildot uz šo lūgumu, šajā atzinumā ir izvērtēti galvenie juridiskie jautājumi, kas izvirzās EP priekšlikumā, proti, subsidiaritātes principa un proporcionālītātes principa ievērošana, kā arī Savienības mēroga vēlēšanu apgabala (saskaņā ar LES 14. panta 2. punktu) un vadošo kandidātu procesa saderība ar Līgumiem. Attiecībā uz pārējo PJD jo īpaši atsaucas uz savu 2016. gada 15. marta atzinumu ³ par EP 2015. gada 11. novembra priekšlikumu Padomes Lēmumam, ar ko groza Aktu par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās ⁴, kurš, neraugoties uz dažām izmaiņām pašreizējā EP priekšlikumā salīdzinājumā ar 2015. gada priekšlikumu, joprojām ir aktuāls, jo īpaši attiecībā uz pašreizējā EP priekšlikuma 3. un 10. pantu par valstu noteikumiem un kandidātu izraudzīšanās principiem ⁵, kā arī pašreizējā EP priekšlikuma 6. pantu par tiesību balsot izmantošanu ⁶. Turklāt PJD attiecīgā gadījumā atgriezīsies pie citiem juridiskiem jautājumiem, kas varētu rasties debatēs par EP priekšlikumu.

II. TIESISKAIS REGULĒJUMS

3. EP priekšlikuma pamatā ir LESD 223. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru:

"Eiropas Parlaments izstrādā priekšlikumu noteikumiem, lai varētu tā deputātus ievēlēt tiešās vispārējās vēlēšanās saskaņā ar vienotu procedūru visās dalībvalstīs vai saskaņā ar visām dalībvalstīm kopīgiem principiem.

Saņēmusi piekrišanu no Eiropas Parlamenta, kas pieņem lēmumu ar visu savu locekļu balsu vairākumu, Padome saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru vienprātīgi pieņem attiecīgus noteikumus. Šie noteikumi stājas spēkā pēc tam, kad tos apstiprinājušas dalībvalstis atbilstīgi savām konstitucionālajām prasībām."

³ Dokuments 7038/16.

⁴ Dokuments 14743/15.

⁵ Sk. dokumenta 7038/16 40.–52. punktu.

⁶ Sk. dokumenta 7038/16 61.–65. punktu.

III. ATBILSTĪBA SUBSIDIARITĀTES PRINCIPAM

4. Ievērojot LES 5. panta 3. punkta pirmo daļu, "*[s]askaņā ar subsidiaritātes principu jomās, kuras nav ekskluzīvā Savienības kompetencē, Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī, bet ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī*".
5. LESD 223. panta 1. punkts ļauj Padomei ar EP piekrišanu pieņemt noteikumus, kas vajadzīgi, lai ievēlētu EP deputātus vai nu saskaņā ar vienotu procedūru visās dalībvalstīs, vai saskaņā ar visām dalībvalstīm kopīgiem principiem. Tā kā gan vienotu procedūru, gan visām dalībvalstīm kopīgus principus pēc definīcijas var noteikt tikai Savienības līmenī, akts, kas jāpieņem saskaņā ar LESD 223. panta 1. punktu, iespējams, ietilpst Eiropas Savienības kompetences īstenošanā attiecībā uz tās darbību, kuru tās rakstura dēļ var īstenot tikai pati Savienība, kā rezultātā subsidiaritātes princips un Protokols Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu (Protokols Nr. 2) nebūtu jāpiemēro ⁷.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, šķiet, ka EP piekrīt subsidiaritātes principa piemērošanai, jo tas kopumā apstiprina, ka tā priekšlikums atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem (EP priekšlikuma 23. apsvērums). Ciktāl EP priekšlikumā nav paredzēta pilnīgi vienota vēlēšanu procedūra, bet ir noteikti daži kopīgi principi (sk. turpmāk 16. punktu), kas dažos gadījumos jāpapildina ar valsts noteikumiem (kā norādīts paša priekšlikuma 3. panta 1. punktā), būtu jāpamato likumdevēja izdarītā izvēle attiecībā uz tā regulatīvās iejaukšanās intensitāti, pēc būtības piemērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus.

⁷ Šajā sakarā sk. 2022. gada 16. februāra spriedumu lietā C-157/21 Polija / Parlaments un Padome, EU:C:2022:98, 241. punkts.

7. Šajā nolūkā Protokola Nr. 2 5. pantā noteikts, ka EP tā leģislatīvā akta projekts attiecībā uz subsidiaritātes un proporcionālītātes principiem ir jāpamato ar detalizētu paziņojumu, "*[kas pamatots] ar kvalitātīviem un, kad vien tas iespējams, kvantitatīviem rādītājiem*". EP priekšlikumā būtu jāiekļauj arī "*elementi, kas ļauj izvērtēt akta finansiālo ietekmi*", un "*[jā]ņem vērā vajadzīb[a] nodrošināt to, ka visi finansiālie vai administratīvie apgrūtinājumi, kas rodas Savienībai, valstu valdībām, reģionālajām un vietējām iestādēm, uzņēmējdarbības subjektiem un pilsoņiem, ir cik iespējams mazi un atbilstīgi noteiktajam mērķim*".
8. EP nav sniedzis šādu detalizētu paziņojumu, kas tomēr būtu būtisks, lai Padome un dalībvalstu parlamenti ⁸ varētu novērtēt akta atbilstību subsidiaritātes principam un galu galā Tiesa varētu pārbaudīt akta spēkā esamību, kas attiecas arī uz atbilstību subsidiaritātes principam ⁹, tostarp gan LES 5. panta 3. punktā paredzēto materiālo prasību, gan Protokolā Nr. 2 paredzēto procesuālo prasību ievērošanu ¹⁰.
9. Tādēļ Padome var lūgt EP sniegt papildu pamatojumu priekšlikumam. Tomēr galu galā šā akta atbilstība subsidiaritātes un proporcionālītātes principiem ir jānodrošina Padomei kā pieņemamā leģislatīvā akta autorei.

⁸ Pieci valstu parlamenti – Īrijas parlaments (dokuments 12148/22), Zviedrijas parlaments (*Riksdagen*) (dokuments 10652/22), Nīderlandes Karalistes Senāts (dokuments 12153/22), Nīderlandes Karalistes Pārstāvju palāta (dokuments 12266/22) un Dānijas parlaments (*Folketinget*) (dokuments 12267/22) – ir snieguši pamatotus atzinumus saskaņā ar Protokola Nr. 2 6. pantu, kuri EP ir jāņem vērā saskaņā ar Protokola Nr. 2 7. panta 1. punktu.

⁹ Sk., piemēram, 2001. gada 9. oktobra spriedumu lietā C-377/98 Nīderlande/Eiropas Parlaments un Padome, EU:C:2021:523, 30.–33. punkts; 2002. gada 10. decembra spriedumu lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, EU:C:2002:741, 180.–183. punkts; 2005. gada 12. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-154/04 un C-155/04 *Alliance for Natural Health*, EU:C:2005:449, 104.–108. punkts.

¹⁰ 2016. gada 4. maija spriedums lietā C-358/14 Polija / Eiropas Parlaments un Padome, EU:C:2016:323, 113. punkts.

10. Šajā sakarā jānorāda, ka daži EP priekšlikuma noteikumi, piemēram, 10. panta noteikumi, kas attiecas uz kandidātu izraudzīšanos un līdz ar to uz pirmsvēlēšanu posmu, ir kas vairāk nekā tikai "noteikum[u], lai varētu [...] ievēlēt" EP deputātus, pieņemšana LESD 223. panta 1. punkta nozīmē. Attiecībā uz šādiem noteikumiem ir vēl vairāk jāparāda pietiekama saikne ar vēlēšanu procedūru ¹¹, un Padomei būtu jāaicina EP šajā sakarā sniegt nepieciešamo pamatojumu.

IV. AKTA VEIDS UN ATBILSTĪBA PROPORCIONALITĀTES PRINCIPAM

11. LES 5. panta 4. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka "*[s]askaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo*".
12. Vispirms jāatgādina, ka Padomei ir visplašākā iespējamā rīcības brīvība, īstenojot savu kompetenci saskaņā ar LESD 223. panta 1. punktu, un tai nav saistoša EP priekšlikuma darbības joma vai priekšmets ¹², tostarp arī ierosinātā akta veids. Patiešām, LESD 223. panta 1. punktā nav noteikts pieņemamā akta veids, bet tikai paredzēts, ka Padome "*pieņem attiecīgus noteikumus*". Šādā gadījumā LESD 296. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka iestādes izvēlas instrumenta veidu, t. i., vai pieņemt regulu, direktīvu vai lēmumu "*atkarībā no katra attiecīgā gadījuma, atbilstīgi piemērojamām procedūrām un ievērojot proporcionalitātes principu*".

¹¹ Šajā sakarībā sk. arī PJD 2016. gada 15. marta atzinumu, dokuments 7038/16, 42. punkts.

¹² Sk. 2016. gada 15. marta atzinumu, dokuments 7038/16, 7. un 8. punkts, ar detalizētiem argumentiem.

13. Šajā ziņā ir lietderīgi atgādināt, ka pastāv gradācija starp dažāda veida instrumentiem, kas paredzēti LESD 288. pantā, attiecībā uz to regulatīvo intensitāti un otrādi – to, cik lielā mērā tie ierobežo dalībvalstu rīcības brīvību.
- a) Atbilstoši LESD 288. panta otrajai daļai regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Saskaņā ar iedibināto judikatūru regula automātiski ir daļa no dalībvalsts tiesību sistēmas un tā nekādā veidā nav jātransponē ¹³. Tomēr dažu tās noteikumu īstenošanai var būt nepieciešams, lai dalībvalstis pieņemtu piemērošanas pasākumus ¹⁴. Tiesa ir nospriedusi, ka regulām, ņemot vērā to raksturu un funkciju Savienības tiesību avotu sistēmā, ir tieša iedarbība un tās pašas par sevi var radīt individuālas tiesības, kas valstu tiesām ir jāaizsargā ¹⁵.
- b) LESD 288. panta trešajā daļā ir paredzēts, ka direktīva tām dalībvalstīm, kurām tā adresēta, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt tās īstenošanas veidu un metodes. Atšķirībā no regulām direktīvas tādējādi nav tieši piemērojamas dalībvalstu iekšējās tiesību sistēmās, un tās ir jāievieš valsts tiesību aktos ¹⁶. Saskaņā ar iedibināto judikatūru no direktīvas izrietošais dalībvalstu pienākums sasniegt minētajā direktīvā paredzēto rezultātu, kā arī to pienākums saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu un LESD 288. pantu veikt visus vispārējos vai īpašos pasākumus, ar ko nodrošina minētā pienākuma izpildi, ir saistošs visām dalībvalstu iestādēm, tostarp – atbilstoši savai jurisdikcijai – to tiesām ¹⁷. Ja direktīvas noteikumi šķiet beznosacījuma un pietiekami precīzi, personas uz tiem var atsaukties valsts tiesās lietās pret valsti, ja tā nav ieviesusi minēto direktīvu ¹⁸.

¹³ 2011. gada 14. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-4/10 un C-27/10 *Bureau national interprofessionnel du Cognac*, EU:C:2011:484, 66. punkts.

¹⁴ 2021. gada 15. jūnija spriedums lietā C-645/19 *Facebook*, EU:C:2021:48, 109. un 110. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra.

¹⁵ 1971. gada 14. decembra spriedums lietā 43/71 *Politi*, EU:C:1971:122, 9. punkts;

1972. gada 17. maija spriedums lietā 93/71 *Leonesio*, EU:C:1972:39, 5. un 22. punkts.

¹⁶ 1980. gada 6. maija spriedums lietā 102/79 Komisija/Belģija, EU:C:1980:120, 12. punkts.

¹⁷ 2021. gada 17. marta spriedums lietā C-64/20 *UH*, EU:C:2021:207, 31. punkts un tajā minētā judikatūra.

¹⁸ 2011. gada 24. novembra spriedums apvienotajās lietās C-468/10 un C-469/10 *ASNEF* un *FECAMD*, EU:C:2011:777, 51. punkts un tajā minētā judikatūra.

c) Saskaņā ar LESD 288. panta ceturto daļu lēmums uzliek saistības kopumā. Lēmums, kurā ir norādīti konkrēti adresāti, ir saistošs tikai šiem adresātiem. No tā izriet, ka lēmums ne vienmēr ir adresēts konkrētām personām un var būt vispārpiemērojams. Patiešām, iestādes kā akta veidu ir izmantojušas lēmumu, pieņemot aktus, kuru pamatā ir Līguma noteikumi, kas neprasa izmantot kādu konkrētu juridisku instrumentu ¹⁹, vai to iekšējai organizācijai ²⁰. Dalībvalstīm adresētie lēmumi ir saistoši visām attiecīgās valsts iestādēm, tostarp tiesu iestādēm. Līdz ar to valsts tiesām, ņemot vērā Savienības tiesību pārkumu, ir pienākums atturēties no tādu valsts noteikumu piemērošanas, kas varētu kavēt lēmuma īstenošanu ²¹. Noteiktos apstākļos lēmuma noteikumiem var būt tieša iedarbība tādā ziņā, ka persona var uz tiem atsaukties strīdā ar publisku iestādi ²². Šajā ziņā ir jāpārliciecinās, vai attiecīgā noteikuma raksturs, konteksts un formulējums var radīt tiešas sekas tiesiskajās attiecībās starp akta adresātu un trešajām personām ²³.

14. Izvēlē starp iepriekš minētajiem juridiskajiem instrumentiem jo īpaši ir jābalstās uz proporcionālītātes principu, saskaņā ar kuru rīcībai ir jābūt gan "atbilstošai" tās mērķu sasniegšanai, gan tā nedrīkst pārsniegt to, kas ir "nepieciešams" šim nolūkam. Ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais un tā radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas ar sasniedzamajiem mērķiem ²⁴.

¹⁹ Sk., piemēram, Padomes Lēmumu (ES, *Euratom*) 2018/994 (2018. gada 13. jūlijs), ar ko groza Aktu par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlēšanu vispārējās tiešās vēlēšanās, OV L 178, 16.7.2018., 1.–3. lpp.

²⁰ Sk., piemēram, Padomes Lēmumu 2009/937/ES (2009. gada 1. decembris), ar ko pieņem Padomes reglamentu, OV L 325, 11.12.2009., 35. lpp., un Padomes Lēmumu 2013/488/ES (2013. gada 23. septembris) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai, OV L 274, 15.10.2013., 1. lpp.

²¹ 1987. gada 21. maija spriedums lietā 249/85 *Albako*, EU:C:1987:245, 17. punkts; 2020. gada 30. aprīļa spriedums lietā C-584/18 *D.Z.*, EU:C:2020:324, 49.–63. punkts.

²² 1987. gada 21. maija spriedums lietā 249/85 *Albako*, EU:C:1987:245, 10. punkts.

²³ 1970. gada 6. oktobra spriedums lietā 9/70 *Grad*, EU:C:1970:78, 6. punkts.

²⁴ Sk., piemēram, 2019. gada 30. aprīļa spriedumu lietā C-611/17 *Itālija/Padome*, EU:C:2019:332, 55. punkts un tajā minētā judikatūra; 2019. gada 3. decembra spriedumu lietā C-482/17 *Čehijas Republika/Eiropas Parlaments un Padome*, EU:C:2019:1035, 76. punkts un tajā minētā judikatūra.

15. Kā minēts iepriekš, LESD 223. panta 1. punkts ļauj Padomei pieņemt noteikumus, kas vajadzīgi, lai ievēlētu EP deputātus vai nu saskaņā ar vienotu procedūru visās dalībvalstīs, vai saskaņā ar visām dalībvalstīm kopīgiem principiem. Šie divi varianti nozīmē atšķirības Savienības līmenī pieņemto noteikumu regulatīvajā intensitātē.

- Ja Padome izvēlētos izveidot vienotu procedūru, vispiemērotākais instruments varētu būt regula. Patiešām, lai visās dalībvalstīs īstenotu vienotu procedūru EP deputātu ievēlēšanai, ir vajadzīga augsta saskaņotības pakāpe, ko vislabāk var panākt ar regulu, ņemot vērā tās iezīmes, kas izklāstītas iepriekš (13. punkta a) apakšpunktā)²⁵.
- Savukārt, ja Padome savu regulatīvo iejaukšanos attiecinātu tikai uz kopīgo principu definēšanu, varētu būt lietderīgi izmantot mazāk intensīvu akta veidu, piemēram, direktīvu vai lēmumu, jo ar tiem dalībvalstīm tiktu atstāta rīcības brīvība attiecībā uz veida un metožu izvēli, lai sasniegtu Savienības līmenī noteiktos kopīgos principus.

²⁵ Tomēr ir jānorāda, ka, tā kā LESD 223. panta 1. punktā Padomei ir skaidri atļauts noteikt vienotu procedūru, šo iespēju nevar *a priori* izslēgt, pamatojoties uz proporcionalitātes principu.

16. No EP priekšlikuma 1. panta izriet, ka tā mērķis ir paredzēt noteikumus EP deputātu vēlēšanām "*saskaņā ar vienotu vēlēšanu procedūru attiecībā uz Savienības mēroga vēlēšanu apgabalu, kas minēta 15. pantā, un principiem, kas ir kopīgi visām dalībvalstīm*". Tomēr būtībā EP priekšlikumā ir ietverta vienotas procedūras un kopīgu principu elementu kombinācija, kas attiecas gan uz Savienības mēroga vēlēšanu apgabalu, gan uz valstu vēlēšanu apgabaliem.
- Noteikumi, ar kuriem paredz vienotas procedūras elementus, ir, piemēram, noteikumi par tiesībām balsot (4. panta 1. un 2. punkts), tiesībām kandidēt vēlēšanās (5. pants), vēlētāju sarakstu izveidi (9. pants), kandidātu sarakstu iesniegšanu (11. pants), vēlēšanu sistēmu (12. pants), vēlēšanu dienu (19. pants) un Eiropas Vēlēšanu iestādi (28. pants).
 - Noteikumi, ar kuriem paredz kopīgus principus, kas atstāj dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību minēto principu sasniegšanai, ir, piemēram, noteikumi par divkārtšas balsošanas novēršanu (4. panta 3. punkts), tiesību balsot izmantošanu (6. pants), pieklūstamību (7. pants) un pasākumiem, ar ko nodrošina balsošanas pa pastu uzticamību un aizklātumu (8. panta 1. punkts).
17. Iespējams, ka EP priekšlikuma noteikumi, ar kuriem paredz vienotas procedūras elementus, prevalē skaitliski un pēc to nozīmīguma, tāpēc regula šķiet piemērots veids, ņemot vērā teksta pašreizējo redakciju.

18. Tomēr, īstenojot savu plašo rīcības brīvību, Padome var arī pieņemt aktu, kurā apvienoti vienotas procedūras elementi un elementi, ar ko nosaka kopīgus principus, un izmainīt līdzsvaru starp abiem elementu veidiem salīdzinājumā ar EP ierosināto līdzsvaru. Galu galā piemērota instrumenta veida izvēle būs atkarīga no tā galīgā satura un Savienības likumdevēja noteiktā regulatīvās intensitātes līmeņa. Šīs izvēles iemesli būtu jāizklāsta akta apsvērumos, lai Tiesa varētu veikt pārbaudi (sk. iepriekš 8. punktu un tajā minēto judikatūru).
19. Būtu arī jānorāda, ka, ņemot vērā Savienības tiesību pārākuma principu ²⁶, tieši piemērojamie iestāžu pasākumi, tostarp jo īpaši regulas un lēmumi, kas adresēti dalībvalstīm, automātiski padara nepiemērojamus jebkurus pretrunā esošus spēkā esošo valsts tiesību aktu noteikumus un liedz pieņemt jaunus valsts leģislatīvos pasākumus, ciktāl tie būtu nesaderīgi ar Savienības noteikumiem ²⁷. Saskaņā ar iedibināto judikatūru tāda noteikuma saglabāšana dalībvalsts tiesību aktos, kas nav saderīgs ar Savienības tiesību normu, rada neskaidrību un nenoteiktību attiecībā uz personu iespējām atsaukties uz Savienības tiesībām. Tādējādi šāda saglabāšana nozīmē, ka minētā valsts nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Līgums ²⁸. Turklāt jāatgādina, ka neatkarīgi no juridiski saistošā Savienības akta veida dalībvalstīm ir vispārējs pienākums "*pieņem[t] visus valsts tiesību aktus, kas vajadzīgi, lai īstenotu [šādus aktus]*" (LESD 291. panta 1. punkts).

²⁶ Sk. 1964. gada 15. jūlija spriedumu lietā 6/64 *Costa/E.N.E.L.*, EU:C:1964:66.

²⁷ 1978. gada 9. marta spriedums lietā 106/77 *Simmenthal*, EU:C:1978:49, 17. punkts.

²⁸ 2001. gada 18. janvāra spriedums lietā C-162/99 Komisija/Itālija, EU:C:2001:35, 33. punkts un tajā minētā judikatūra.

V. SAVIENĪBAS MĒROGA VĒLĒŠANU APGABALA SADERĪBA AR LES 14. PANTA 2. PUNKTU

20. Saskaņā ar EP priekšlikuma 9. apsvērumu "*[n]olūkā stiprināt Eiropas vēlēšanu demokrātisko un Viseiropas dimensiju būtu papildus valstu vēlēšanu apgabaliem jāizveido Savienības mēroga vēlēšanu apgabals, kurā sarakstos ar pirmo kārtas numuru būtu katras politiskās kopas kandidāts uz Komisijas priekšsēdētāja amatu*".
21. EP priekšlikuma 12. panta 1. punktā ir paredzēts, ka katram vēlētajam ir divas balsis, no kurām ar vienu ievēlē EP deputātus valstu vēlēšanu apgabalos un otru izmanto EP deputātu ievēlēšanai no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala.
22. EP priekšlikuma 15. panta 1. punkts ir šāds:
- "Vienu vēlēšanu apgabalu veido visa Eiropas Savienības teritorija, un no tā ievēlē 28 [EP] deputātus pirmajās [EP] deputātu vēlēšanās pēc šīs regulas stāšanās spēkā.*
- Pēc tam Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielumu [EP] deputātu vēlēšanām nosaka Eiropadomes lēmums, ar ko nosaka Eiropas Parlamenta sastāvu."*
23. Neatkarīgi no jautājuma par ierosinātā Savienības mēroga vēlēšanu apgabala saderību ar LES 14. panta 2. punkta pirmo daļu, kas tiks izskatīts turpmāk, vispirms ir jānorāda, ka EP priekšlikuma 15. panta 1. punktā nav ievērots Līgumos paredzētais kompetenču sadalījums starp Eiropadomi un Padomi.
24. No LES 14. panta 2. punkta otrās daļas izriet, ka "*Eiropadome pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas un ar tā piekrišanu vienprātīgi pieņem lēmumu, ar kuru nosaka Eiropas Parlamenta sastāvu, ievērojot pirmajā daļā izklāstītos principus*". Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielums ir elements, kam ir tieša ietekme uz EP sastāvu, jo tas noteiktu to EP deputātu skaitu, kuru vietas nav piešķirtas konkrētām dalībvalstīm. Tādējādi Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lieluma noteikšana ir Eiropadomes kompetencē, rīkojoties saskaņā ar LES 14. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēto procedūru.

25. Savukārt LESD 223. panta 1. punkts ir juridiskais pamats tam, lai Padome saskaņā ar minētajā pantā paredzēto īpašo likumdošanas procedūru pieņemtu *"noteikum[us], lai varētu tā deputātus ievēlēt tiešās vispārējās vēlēšanās..."*. Tādēļ saskaņā ar šo noteikumu Padome var paredzēt noteikumus par vēlēšanu procedūru, tostarp noteikumus, kas piemērojami EP deputātu ievēlēšanai no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala, bet tā nevar noteikt šā Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielumu, kas ir Eiropadomes prerogātīva. Tādēļ EP priekšlikuma 15. panta 1. punkts būtu attiecīgi jāgroza un Eiropadomei, rīkojoties saskaņā ar LES 14. panta 2. punkta otro daļu, būtu savlaicīgi jāpieņem vajadzīgais lēmums, ar ko nosaka Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielumu. Noteikumi, kas vajadzīgi, lai ievēlētu EP deputātus no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala (EP priekšlikuma 15. panta 2.–13. punkts), un visi pārējie EP priekšlikuma noteikumi, kas vienādi attiecas uz EP deputātu ievēlēšanu valstu vēlēšanu apgabalos un no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala, savukārt ir pareizi pamatoti ar LESD 223. panta 1. punktu.
26. Saskaņā ar EP priekšlikuma 15. panta 3. punktu visas Eiropas vēlēšanu vienības, kas definētas 2. pantā, var iesniegt Savienības mēroga sarakstus, kuros ir tāds kandidātu skaits, kas vienāds ar to EP deputātu skaitu, kurus ievēlēs no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala. Savienības mēroga saraksta jēdziens ir definēts kā *"kandidātu saraksts, kuru Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā iesniegusi Eiropas vēlēšanu vienība"* (EP priekšlikuma 2. panta 9. punkts).
27. Tas rada jautājumu par Savienības mēroga vēlēšanu apgabala saderību ar LES 14. panta 2. punkta pirmo daļu, kas ir jautājums, kam EP ir pievērsies savā normatīvajā rezolūcijā, norādot, ka tas EP ieskatā ir saderīgs ar Līgumu ²⁹.
28. LES 14. panta 2. punkta pirmā daļa ir šāda:
- "Eiropas Parlaments sastāv no Savienības pilsoņu pārstāvjiem. To skaits nepārsniedz septiņi simti piecdesmit, neskaitot priekšsēdētāju. Pilsoņu pārstāvība ir līdzsvaroti proporcionāla, ar minimālo sliekšni seši Parlamenta locekļi katrai dalībvalstij. Nevienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par deviņdesmit sešām vietām."*

²⁹ Sk. EP normatīvās rezolūcijas 19. punktu.

29. Tā kā šis noteikums paredz vairākus nosacījumus, kas saistīti ar EP sastāvu, ir lietderīgi katru no šiem nosacījumiem izskatīt atsevišķi.

A) Savienības pilsoņu pārstāvība (pirmais teikums)

30. LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā paredzēts, ka "*Eiropas Parlaments sastāv no Savienības pilsoņu pārstāvjiem*" ³⁰. Tas seko LES 10. panta 2. punktam, kurā paredzēts, ka "[p]ilsoņi [t. i., Savienības pilsoņi, kā noteikts LES 9. pantā un LESD 20. panta 1. punktā] *Savienības līmenī ir tieši pārstāvēti Eiropas Parlamentā*". Abas normas aizstāja bijušo EK līguma 189. pantu, kas pirms Lisabonas līguma paredzēja, ka EP sastāvā ir "*pārstāvji, ko ievēlējušas Kopienā apvienoto valstu tautas*".
31. Ņemot vērā šos noteikumus, ir skaidrs, ka gan EP deputāti, kas tiks ievēlēti valstu vēlēšanu apgabalos, gan tie, kas tiks ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, pārstāv Savienības pilsoņus. To vēlreiz apstiprina EP priekšlikuma 12. panta 2. punkts, kurā noteikts, ka EP deputātus "*valstu vēlēšanu apgabalos un Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā ievēlē kā Savienības pilsoņu pārstāvjus saskaņā ar proporcionālas pārstāvības principu*". No tā izriet, ka EP priekšlikuma noteikumos par Savienības mēroga sarakstu ir ievērots LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā paredzētais nosacījums, ka EP sastāvā ir "*Savienības pilsoņu pārstāvji*".

³⁰ Šajā ziņā sk. arī 2021. gada 6. oktobra spriedumu lietā T-88/20 *Rivière u.c./Parlaments*, EU:T:2021:664, 49. punkts.

B) Kopumā ne vairāk kā 751 EP deputāts (otrais teikums)

32. LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas otrajā teikumā ir noteikts, ka EP deputātu skaits *"nepārsniedz septiņi simti piecdesmit, neskaitot priekšsēdētāju"*.
33. Ņemot vērā, ka EP pašlaik ir 705 deputāti, tas nozīmē, ka Eiropadome var nolemt, ka ne vairāk kā 46 EP deputāti ir jāievēl no Savienības mēroga vēlēšanu apgabala. Tādējādi EP paredzētais to 28 EP deputātu skaits, kas tiks ievēlēti no minētā saraksta, kopumā nepārsniegtu 751 EP deputāta sliekšni. Protams, Eiropadomei, kurai ir kompetence noteikt Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielumu, būs saskaņā ar LES 14. panta 2. punkta otro daļu jānodrošina šā nosacījuma ievērošana savā turpmākajā lēmumā.

**C) Pilsoņu pārstāvībai ir jābūt līdzsvaroti proporcionālai, ar minimālo sliekšni
6 Parlamenta locekļi katrai dalībvalstij, un nevienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par
96 vietām (trešais un ceturtais teikums)**

34. LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas trešajā un ceturtajā teikumā ir noteikts, ka *"[p]ilsoņu pārstāvība ir līdzsvaroti proporcionāla, ar minimālo sliekšni seši Parlamenta locekļi katrai dalībvalstij. Nevienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par deviņdesmit sešām vietām."*

35. LES 14. panta 2. punkta piemērošanas principi ir noteikti 1. pantā Eiropadomes Lēmumā (ES) 2018/937 (2018. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka EP sastāvu ³¹, un tie ir šādi:

- "– Eiropas Parlamenta vietu sadalījumā pilnībā izmanto LES noteikto minimālo un maksimālo sliedzi katrai dalībvalstij, lai sadalījums pēc iespējas labāk atbilstu attiecīgajam iedzīvotāju skaitam dalībvalstīs,
- līdzsvaroto proporcionalitāti definē šādi: attiecība starp katras dalībvalsts iedzīvotāju skaitu un vietu skaitu pirms noapaļošanas līdz veseliem skaitļiem ir mainīga atkarībā no attiecīgā dalībvalsts iedzīvotāju skaita tādējādi, ka katrs Eiropas Parlamenta deputāts no dalībvalstīm, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks, pārstāv vairāk pilsoņu nekā katrs Eiropas Parlamenta deputāts no dalībvalstīm, kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks, un otrādi – jo dalībvalstī ir vairāk iedzīvotāju, jo lielāks skaits Eiropas Parlamenta vietu tai pienākas,
- Eiropas Parlamenta vietu sadalījums atspoguļo demogrāfisko attīstību dalībvalstīs."

³¹ OV L 164, 2.7.2018., 1. lpp.

36. EP priekšlikuma 15. panta 9. un 10. punktā ir paredzēta sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt līdzsvaru Savienības mēroga sarakstos starp trim dalībvalstu grupām, kas noteiktas atkarībā no to iedzīvotāju skaita ³². Pieņemot, ka Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā būtu 28 vietas, EP priekšlikuma 15. panta 10. punktā ir paredzēts, ka to kandidātu secība, kuru dzīvesvieta ir kādā no dalībvalstīm katrā no trim dalībvalstu grupām, ir mainīga līdz saraksta 14. pozīcijai, kas *de facto*, visticamāk, būtu maksimālais no katra saraksta ievēlēto EP deputātu skaits. Kā parādīts EP priekšlikuma II pielikumā, tas nodrošinās taisnīgu vietu sadalījumu starp trim dalībvalstu "groziem", kas attiecīgi pieder pie piecu visvairāk apdzīvoto dalībvalstu grupas (A grupa ar iedzīvotāju skaitu no 37,9 miljoniem līdz 83,1 miljonam), desmit vidēja lieluma dalībvalstu grupas (B grupa ar iedzīvotāju skaitu no 6,9 miljoniem līdz 19,3 miljoniem) un divpadsmit mazāko dalībvalstu grupas (C grupa ar iedzīvotāju skaitu no 0,5 miljoniem līdz 5,8 miljoniem).
37. Lai gan šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt ģeogrāfisko līdzsvaru starp EP deputātiem, kas ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, tajā ir ievērots arī līdzsvarotās proporcionalitātes princips. Patiešām, LES 14. panta 2. punkta pirmajā daļā, kā precizēts Eiropadomes Lēmuma 2018/937 1. panta otrajā ievilkumā, šis princips nav definēts precīzi matemātiski, bet būtībā tās mērķis ir tikai nodrošināt jēgpilnu korelāciju starp katras dalībvalsts iedzīvotāju skaitu un to EP deputātu skaitu, kuri pārstāv pilsoņus katrā dalībvalstī, atspoguļojot demogrāfisko attīstību dalībvalstīs.

³² Būtībā šī sistēma paredz, ka Savienības mēroga saraksti tiek sadalīti triju pozīciju sadaļās. Katra no šīm trim pozīcijām ir jāaizpilda ar vienu kandidātu no katras no trim dalībvalstu grupām, kas noteiktas I pielikumā, pamatojoties uz attiecīgo dalībvalstu iedzīvotāju skaitu. To kandidātu secība, kuru dzīvesvieta ir kādā no dalībvalstīm katrā no šīm trim dalībvalstu grupām, ir mainīga katrā saraksta triju pozīciju sadaļā līdz saraksta 14. pozīcijai. Tādējādi ir iespējams, ka kandidāti katrā no šīm sadaļām ir no vienas un tās pašas dalībvalsts attiecīgo dalībvalstu grupā (A, B un C). No 15. pozīcijas līdz 28. pozīcijai netiek piemēroti ierobežojumi attiecībā uz kandidātu secību katrā triju pozīciju sadaļā. Protams, šie skaitļi būtu jāpielāgo, ja Eiropadome lemtu par atšķirīgu Savienības mēroga vēlēšanu apgabala lielumu.

38. Šķiet, ka EP ierosinātā sistēma nodrošina šādu jēgpilnu korelāciju. Patiešām, iepriekš 36. punktā aprakstītā sistēma nodrošina, ka tie EP deputāti, kas ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā un kuru dzīvesvieta ir vienā no piecām visvairāk apdzīvotajām dalībvalstīm (A grupa), pārstāvēs vairāk pilsoņu nekā tie, kuru dzīvesvieta ir desmit vidējā lieluma dalībvalstīs (B grupa) un kuri savukārt pārstāvēs vairāk pilsoņu nekā tie, kuru dzīvesvieta ir divpadsmit mazākajās dalībvalstīs (C grupa), un tādējādi atbilst pirmajam nosacījumam, kas paredzēts Eiropadomes Lēmuma 2018/937 1. panta otrajā ievilkumā. Savukārt šī sistēma nodrošina arī to, ka to EP deputātu vidū, kas ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, tie, kuru dzīvesvieta ir dalībvalstīs ar lielāku iedzīvotāju skaitu, būs pārstāvēti lielākā skaitā nekā tie, kuru dzīvesvieta ir dalībvalstīs ar mazāku iedzīvotāju skaitu, tādējādi pēc būtības izpildot Eiropadomes Lēmuma 2018/937 1. panta otrajā ievilkumā paredzēto otro nosacījumu. Turklāt EP paredz, ka to EP deputātu skaits, kurus ievēlēs Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, būs salīdzinoši neliels (28 no kopumā 733 EP deputātiem). Tādējādi tiek saglabāta LES 14. panta 2. punkta pirmajā daļā noteiktā līdzsvarotās proporcionālītātes principa lietderīgā iedarbība.
39. Jebkurā gadījumā Eiropadomei, rīkojoties vienprātīgi, pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas un ar tā piekrišanu saskaņā ar LES 14. panta 2. punkta otro daļu būs jānosaka EP deputātu, kuri jāievēl Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, skaits, ar ko, pēc tās domām, tiek ievēroti LES 14. panta 2. punkta pirmajā daļā minētie principi, un vajadzības gadījumā attiecīgi jāpielāgo šā noteikuma piemērošanas principi, kas paredzēti Eiropadomes Lēmuma 2018/937 1. pantā.

40. Jānorāda arī, ka, tāpat kā tas jau ir valstu vēlēšanu apgabalu gadījumā, kritērijs kandidātu asignēšanai konkrētai dalībvalstij Savienības mēroga sarakstos ir nevis valstspiederība, bet gan dzīvesvieta (sk. LESD 20. panta 2. punkta b) apakšpunktu un EP priekšlikuma 15. panta 10. punktu). Triju pozīciju sadaļu izveide ir paredzēta, lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi pārstāvēti pilsoņi, kuri balso dalībvalstīs ar atšķirīgu iedzīvotāju skaitu, vienlaikus iepriekš un noteiktā veidā nenosakot pozīciju sarakstā tam kandidātam, kura dzīvesvieta ir attiecīgajā dalībvalstī. Katras Eiropas vēlēšanu vienības ziņā ir noteikt secību kandidātu sarakstā katrā tās Savienības mēroga saraksta triju pozīciju sadaļā (sk. EP priekšlikuma 15. panta 10. punktu).
41. Atliek pārbaudīt, vai Savienības mēroga vēlēšanu apgabala ieviešana ir saderīga ar LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas ceturto teikumu, saskaņā ar kuru "*[n]evienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par deviņdesmit sešām vietām*".
42. Šajā nolūkā LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas pirmais un ceturtais teikums ir jālasa kopā.
43. LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā ir paredzēts, ka "*Eiropas Parlaments sastāv no Savienības pilsoņu pārstāvjiem*", kas, kā minēts iepriekš (30. un 31. punktā), tiek ievērots gan attiecībā uz EP deputātiem, kas ievēlēti valstu vēlēšanu apgabalos, gan attiecībā uz tiem, kas ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā.
44. Turklāt LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas ceturtajā teikumā lietotais termins, proti, vietu "*piešķiršana*" dalībvalstīm, ir jāinterpretē tādējādi, ka pastāv garantija, ka katrai dalībvalstij ir tiesības uz iepriekš noteiktu skaitu EP deputātu, kuru dzīvesvieta ir minētajā dalībvalstī, neatkarīgi no vēlēšanu iznākuma. Šī garantija katrai dalībvalstij tiek dota saskaņā ar 3. pantu Eiropadomes Lēmumā 2018/937, kas pieņemts saskaņā ar LES 14. panta 2. punkta otro daļu un kurā katrai dalībvalstij ir noteikts tai piešķirto EP deputātu vietu skaits.

45. Tomēr saskaņā ar EP ierosināto sistēmu EP deputātu ievēlēšanai Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā šāda piešķiršana katrai dalībvalstij nav paredzēta.

- Pirmkārt, minētā sistēma nav balstīta uz kritēriju par kandidāta dzīvesvietu konkrētā dalībvalstī, bet gan uz kritēriju par viņa dzīvesvietu jebkurā no dalībvalstīm, kas pieder attiecīgi jebkurai no trim dalībvalstu grupām, kuras definētas EP priekšlikuma I pielikumā.
- Otrkārt, katra Eiropas vēlēšanu vienība var brīvi noteikt secību kandidātu sarakstā katrā tās Savienības mēroga saraksta triju pozīciju sadaļā (EP priekšlikuma 15. panta 10. punkts).
- Treškārt, vietu sadalījumu Savienības mēroga sarakstiem, pamatojoties uz apkopotajiem rezultātiem Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, ir jāveic saskaņā ar *D'Hondt* sistēmu (EP priekšlikuma 15. panta 12. punkts).

46. Visu šo iemeslu dēļ nav iespējams iepriekš noteikt to EP deputātu skaitu, kuru dzīvesvieta ir attiecīgajā dalībvalstī un kuri tiks ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā. Tādējādi LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas ceturto teikumu par vietu piešķiršanu atsevišķām dalībvalstīm nevar interpretēt tādējādi, ka tas attiecas uz EP deputātiem, kas ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, bet gan tikai uz EP deputātiem, kas ievēlēti valstu vēlēšanu apgabalos, jo tikai attiecībā uz šiem EP deputātiem vietas tiek piešķirtas konkrētām dalībvalstīm.
47. Šo secinājumu apstiprina arī EP priekšlikuma 27. panta 2. un 6. punkts, saskaņā ar kuriem Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā ievēlēto EP deputātu atbrīvojušās vietas atbilstīgi hierarhiskai secībai aizpilda nākamais kandidāts tajā kandidātu sarakstā, no kura sākotnēji tika ievēlēts EP deputāts, kura vieta ir atbrīvojusies. Tādējādi jaunā EP deputāta dzīvesvieta parasti nav tajā pašā dalībvalstī, kurā ir tā EP deputāta dzīvesvieta, kura pilnvaru termiņš ir beidzies.
48. Ņemot vērā iepriekš minēto, šķiet, ka ar EP priekšlikumā paredzētā Savienības mēroga saraksta izveidi tiek ievēroti LES 14. panta 2. punkta pirmās daļas trešajā un ceturtajā teikumā paredzētie nosacījumi. Tomēr likumdevējs varētu uzskatīt, ka ir lietderīgi uzlabot EP priekšlikuma 15. panta formulējumu, piemēram, lai stiprinātu ģeogrāfisko līdzsvaru starp EP deputātiem, kas tiks ievēlēti Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā.

VI. VADOŠO KANDIDĀTU PROCESS ("SPITZENKANDIDATEN")

49. Priekšlikuma 8. un 9. apsvērumā EP nāk klajā ar vadošo kandidātu ("Spitzenkandidaten") procesu nolūkā izvēlēties nākamo Komisijas priekšsēdētāju, ko EP sasaista ar Savienības mēroga vēlēšanu apgabala izveidi. Būtībā no šiem apsvērumiem izriet, ka Savienības mēroga sarakstos, ko sagatavo Eiropas vēlēšanu vienības, ar pirmo kārtas numuru vajadzētu būt katras politiskās kopas kandidātam uz Komisijas priekšsēdētāja amatu, kuram būtu jāspēj iestāties par kopīgu vēlēšanu programmu visās dalībvalstīs. Pamatojoties uz politisku vienošanos starp Eiropas politiskajām vienībām, vadošajam kandidātam, kura Eiropas politiskā vienība ir saņēmusi kopumā lielāko vietu skaitu, vispirms būtu jāuzdod jaunievēlētajā Parlamentā izveidot koalīcijas vairākumu attiecībā uz Komisijas priekšsēdētāja amata kandidāta izvirzīšanu. Turklāt, *"[l]ai sniegtu informāciju izvirzīšanas procesā, Eiropadomes priekšsēdētājam būtu jāapspriežas ar minētajiem Eiropas politisko vienību un parlamentāro grupu vadītājiem. Vadošo kandidātu procesu varētu padarīt oficiālu ar politisku vienošanos starp Eiropas politiskajām vienībām un ar iestāžu nolīgumu starp Parlamentu un Eiropadomi"* (sk. 8. apsvēruma beigu daļu).
50. Šiem apsvērumiem nav pievienoti atbilstoši noteikumi ierosinātās regulas rezolūtvajā daļā. Ir skaidrs, ka, ja Padome tiem piekristu, tie tiktu interpretēti kā Padomes politiska piekrišana EP ierosinātajam procesam. Tomēr minētais process juridiski ir ļoti problemātisks šādu iemeslu dēļ.
51. LES 17. panta 7. punkta pirmā daļa ir šāda:

"Ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas un pēc atbilstīgas apspriešanās, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, piedāvā Eiropas Parlamentam kandidātu Komisijas priekšsēdētāja amatam. Šo kandidātu Eiropas Parlaments ievēl ar savu locekļu balsu vairākumu. Ja šis kandidāts nesaņem nepieciešamo vairākuma atbalstu, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, viena mēneša laikā iesaka jaunu kandidātu, kuru Eiropas Parlaments ievēlē, ievērojot tādu pašu procedūru."

52. Šis noteikums ir precizēts 11. deklarācijā ³³, saskaņā ar kuru "*pirms Eiropadomes lēmuma pieņemšanas*" EP un Eiropadomes pārstāvji "*veiks nepieciešamo apspriešanos tādā veidā, kāds ir atzīts par vispiemērotāko*". Šāda apspriešanās "[...] galvenokārt attieksies uz Komisijas priekšsēdētāja amata kandidātu kvalifikāciju, ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas." Turklāt no 6. deklarācijas ³⁴ izriet, ka, "[i]zraugoties personas, kurām piedāvā stāties Eiropadomes priekšsēdētāja, Komisijas priekšsēdētāja un Savienības Augstā pārstāvja [...] amatā, atbilstīgi jāņem vērā vajadzība respektēt Savienības un tās dalībvalstu ģeogrāfisko un demogrāfisko daudzveidību".
53. No tā izriet, pirmkārt, ka Eiropadomei ir jāierosina Eiropas Parlamentam Komisijas priekšsēdētāja amata kandidāts. Padomei nav nekādas lomas šajā procesā, un tādēļ tā nevar ar aktu, kas pieņemts, pamatojoties uz LESD 223. panta 1. punktu, ar apsvērumu starpniecību uzņemties politiskas saistības jautājumos, kas Līgumā ir paredzēti Eiropadomei.
54. Otrkārt, ar LES 17. panta 7. punktu un 6. un 11. deklarāciju izveidotā regulējuma (sk. iepriekš 52. punktu) ietvaros Eiropadomei ir plaša rīcības brīvība, izvēloties Komisijas priekšsēdētāja amata kandidātu. Tomēr vadošo kandidātu procesa izveide vai stiprināšana, kā to ierosina EP, ievērojami samazinātu vai pat izslēgtu šo rīcības brīvību. Tas, ka kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā EP tiek aicināts "*ievēlēt*", nevis "*apstiprināt*" Komisijas priekšsēdētāju, ir jāsaprot kā EP un Komisijas attiecību politiskās dimensijas izpausme, bet tam nav ietekmes uz Eiropadomes lomu un prerogatīvām Komisijas priekšsēdētāja iecelšanas procedūrā ³⁵.
55. No iepriekš minētā izriet, ka paredzētais vadošo kandidātu ("*Spitzenkandidaten*") process būtiski un Eiropadomei nelabvēlīgā veidā mainītu Savienības konstitucionālo uzbūvi un Līgumos noteikto institucionālo līdzsvaru. Tāpēc EP priekšlikuma 8. un 9. apsvērums būtu jāsvītro.

³³ Pievienota Lisabonas līgumu pieņemušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam.

³⁴ Pievienota Lisabonas līgumu pieņemušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam.

³⁵ Šajā sakarībā sk. arī PJD 2016. gada 15. marta atzinumu, dokuments 7038/16, 27.–31. punkts.

VII. SECINĀJUMI

56. Ņemot vērā iepriekš minēto, PJD uzskata, ka:

- a) akts, kas jāpieņem saskaņā ar LESD 223. panta 1. punktu, iespējams, ietilpst Savienības kompetences īstenošanā attiecībā uz tās darbību, kuru pēc būtības var īstenot tikai pati Savienība; tomēr, ciktāl EP priekšlikumā nav paredzēta pilnīgi vienota vēlēšanu procedūra, bet ir arī noteikti daži kopīgi principi, pienācīgā pamatojumā ir jāpamato likumdevēja izvēle attiecībā uz tā regulatīvās iejaukšanās intensitāti;
- b) ierosinātais Savienības mēroga vēlēšanu apgabals ir saderīgs ar LES 14. panta 2. punkta pirmo daļu;
- c) EP priekšlikuma 8. un 9. apsvērums par vadošo kandidātu procesu ("*Spitzenkandidaten*") attiecībā uz nākamā Komisijas priekšsēdētāja izraudzīšanos būtiski un Eiropadomei nelabvēlīgā veidā mainītu Savienības konstitucionālo uzbūvi un Līgumos noteikto institucionālo līdzsvaru, un tāpēc šie apsvērumi būtu jāsvītro.